

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ РЕСУРС «МЕТОДИЧНА СКАРБНИЧКА» ЯК ОСВІТНІЙ ТРЕНД ХХІ СТ. В УМОВАХ ФОРМАЛЬНОЇ, НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ.

Оліферчук О.М., *старший викладач кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України*

В умовах воєнного стану, кардинальних змін у суспільстві, економіці, науці виникає потреба забезпечення особистісного та професійного розвитку педагога в умовах формальної, неформальної та інформальної освіти. Це в свою чергу передбачає персоналізацію навчання, розширення можливостей дистанційного та змішаного навчання, використання безлічі освітніх інструментів, розвиток нових функцій педагога. Саме тому постає актуальне питання створення індивідуальної освітньої траєкторії професійно-особистісного розвитку педагога в цифровому середовищі закладу вищої або післядипломної освіти [4].

Стаття 8 Закону України «Про освіту» чітко дає визначення поняттю видів освіти, зокрема формальної, неформальної та інформальної й водночас зазначає, що будь-яка особистість може реалізувати право на освіту впродовж життя [1].

Післядипломна освіта покликана трансформувати сьогоденні норми та стереотипи у інноваційну індивідуальну освітню траєкторію професійно-особистісного розвитку педагога. Тому кожен заклад післядипломної освіти створює свою регламентовану систему підтримки безперервної освіти педагога в атестаційний та міжатестаційний періоди освітнього процесу для подолання викликів сьогодення та зменшення розриву між наукою та виробництвом [2].

Першочерговим завданням сучасної андрагогіки у системі післядипломної педагогічної освіти є формування готовності таких педагогів, які мають інноваційне мислення, належну мотивацію до самовдосконалення і самонавчання впродовж життя. Освіта впродовж життя передбачає не тільки

підвищення рівня педагогічної майстерності за допомогою курсів підвищення кваліфікації, а й організацію неперервної самоосвіти, самореалізації та самовдосконалення з урахуванням індивідуальних професійних цілей, потреб, мотивів, інтересів педагога, а також мети і завдань освітньої організації [2].

Вмотивований до особистісного та професійного розвитку педагог планує та реалізує власну траєкторію безперервної освіти, обираючи та комбінуючи різні форми освіти.

Формальна освіта – це освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій) і передбачає досягнення здобувачами освіти визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою [1].

Неформальна освіта – це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та присудженням часткових освітніх кваліфікацій [1].

Підвищення кваліфікації та стажування дозволяють чітко та просто отримати нові актуальні знання відповідно до визначених потреб.

Реалізацію неформальної освіти заклади післядипломної освіти здійснюють також шляхом проведення конференцій, онлайн-вебінарів, майстер-класів, тренінгів, семінарів із наданням сертифікатів на вказану кількість годин.

Система підвищення кваліфікації є найважливішим складником безперервної освіти, адже її ефективна організація, наповнення новим змістом, результативність використовуваних андрагогічних методів, технологій, єдність курсового і міжкурсного періодів як цілісного андрагогічного циклу тощо є не тільки викликом часу, а передусім визначальним показником діяльності інституцій післядипломної педагогічної освіти [3].

Інформальна освіта (самоосвіта) – це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час

повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям, як зазначає Закон України «Про освіту» [1].

Інформаційно-аналітичний ресурс «Методична скарбничка» відіграє надзвичайно важливу роль у загальній системі професійно-особистісного розвитку

педагога у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти. Процес професійного зростання взаємопов'язаний з опрацюванням масивів інформації та аналітичною обробкою даних з метою отримання нових знань. Здатність працювати з великими потоками інформації, творчо використовувати ефективні методи пошуку та опрацювання, віднаходити та розпізнавати достовірність джерел, створювати авторські методичні розробки із впровадженням інноваційних педагогічних технологій є мінімальними вимогами до педагога в системі післядипломної освіти. Однією із функцій інформаційного методично-аналітичного ресурсу «Методична скарбничка» є об'єднання та збереження практикоорієнтованих методичних напрацювань, пошук та надання інформації педагогам згідно їх запити.

Ресурс є складовою функціонування системи безперервного розвитку педагога у БІНПО, а тому здійснює вплив на розвиток **ключових, загальних та фахових компетентностей педагога.**

Ключові компетентності потрібні для підвищення особистісного розвитку педагога, розширення можливостей працевлаштування, сприяють успішному життю в суспільстві. В Законі України «Про освіту» наведені ключові компетентності у взаємозв'язку з уміннями та результатами навчання.

Ми згрупували та визначили ключові, загальні компетентності педагога, на розвиток яких здійснює вплив **інформаційно-аналітичний ресурс «Методична скарбничка»:**

- грамотність, мовна – формулювати та висловлювати свої усні та письмові аргументи переконливо, відповідно до контексту;

- математична – передбачає здатність застосовувати логіко-математичне мислення для вирішення проблеми повсякденному житті, а також презентації (формули, моделі, конструкції, графіки, діаграми);

- цифрова – відповідальне використання та взаємодія із цифровими технологія доступу до електронного інформаційного банку даних;

- особиста, соціальна і навчальна – ефективно управляти часом та інформацією, керувати власним навчанням та кар'єрою, оцінювати прогрес і результати організації та здійснення навчання;

- загальнопрофесійна – здатність ефективно розподіляти робочий час, самовдосконалення; розвиток академічної доброчесності, відповідальності та поваги до результатів інтелектуальної праці;

- кар'єрна – формування індивідуальної освітньої траєкторії професійного розвитку.

Фахові компетентності педагога зокрема закладу професійної (професійно-технічної освіти) визначені стандартом «Майстер виробничого навчання». На прикладі вказаного нормативного документу ми виокремили перелік трудових функцій та професійних компетентностей, які допомагає розвивати методичний ресурс:

- здійснення методичної роботи – здатність розробляти навчально-методичний комплекс з виробничого навчання та виробничої практики; здатність використовувати цифрові технології для розв'язання методичних завдань; здатність до інноваційної діяльності, апробації та поширення її результатів;

- професійний розвиток – здатність до самоаналізу та коригування власної професійної діяльності з урахуванням результатів педагогічного впливу; здатність до розроблення та реалізації програм професійного самовдосконалення; здатність до проведення майстер-класів, відкритих уроків, тренінгів тощо [5].

Інформаційно-аналітичний ресурс сприяє розвитку науково-методичної компетентності педагога ЗП(ПТ)О та є освітнім трендом ХХІ ст. в умовах формальної, неформальної та інформальної освіти. Підтримує розвиток

професійних умінь та готовності створювати та фахово використовувати власні методичні розробки, аналізувати ефективність їх впровадження, обмінюватись досвідом проектування та створення.

Список використаних джерел

1. Закон України №2145-VIII «Про освіту» (2017). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>. (дата звернення: 28.11.2023).
2. Концепція реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2019-p> (дата звернення: 23.12.2022)
3. Концепція цифровізації Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти на 2022-2026 роки. Вікторія Сидоренко. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 28 с.
4. Кулішов В. С. *Формування індивідуальної освітньої траєкторії педагога ПТНЗ на курсах підвищення кваліфікації та в міжкурсовий період у БІНПО: Забезпечення якості освіти за високими моделями і формами навчання на курсах підвищення кваліфікації: електронний зб. Матеріалів регіонального науково-практичного семінару, м. Біла Церква, 27 травня 2022 р. БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, м. Біла Церква, Україна, С. 47-51.*
5. Петрушак О. М. Роль інформаційно-аналітичного ресурсу «Методична скарбничка» Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти для професійно-особистісного розвитку педагога. Імідж сучасного педагога : електрон. наук. фах. журн. (категорія «Б»). 2023. № 4 (211). С. 62–69. <http://isp.poippo.pl.ua/article/view/282572>) URL <http://lib.iitta.gov.ua/735848/>